

Panu:

Maailmanrekordeja hiihtämisessä

■ Oulun hiihtourheilun historiaan liittyy myös myytti Merikosken Kallen hiihdon maailmanennätyksestä. Nykyaajan nuorille asianharrastajille on varmaan myytti sinänsä puhe hiihtämisen maailmanennätyksistä. Niin vain on, että Merikosken Kalle kerran otti haltuunsa 10 km:n hiihdon maailmanennätyksen ja pitää sitä hallussaan vielä näin kauan kuolemansa jälkeenkin.

Merikosken ennätyksen ympärille on luonnollisesti vuosikymmenien saatossa kasvanut monta legenda. Olen kuullut puhuttavan, että kilpailuamua edeltäneenä iltana kilpalatu varta vasten jäädytettiin, jotta sitten kelpasi miesten lykkiä. Ja ennätys syntyi, että pamahiti. Sattumalta on kädessäni Oulun Hiihdon 50-vuotishistorian kirjoittajan H. W. Claudelinin, monipuolisen muinaisten muistelijan, pakina, jossa hän kertoo Merikosken maailmanennätysihidhoda. Tulokset ja ilmeisesti selostuskin ovat alunalkaan vuoden 1901 Louhesta, Teuvo Pakkalan perustamaksi mainitusta lehdestä.

Merikosken nimi oli siihen aikaan Dahlström. Hän ei suinkaan ollut ainoa maineessa ollut oululaisihiihtäjä, mutta lie ollut monia muita parempi, koskapa lähti yrittämään maailmanennätystä 10 km:llä. Kilpatovereita oli useitakin, mutta vain A. Hohenthal osallistui varsinaiseen maailmanennätysyritykseen. Vai olikokaan varsinaista yritystä? Rekordi taisi syntyä muuten vain loistoolosuhteissa. HWC:n mukaan oli näin. Talven menoa oli jo halkeudella seurattu, oltiinhan puolivälissä huhtikuuta. Yhtäkkiä sää kuitenkin viileni. Sekös innosti ankarasti treenaanne hiihtourheilijat. Tuossa tuokiossa päätettiin panna toimeen kilpailu. Iltapäivän aikana tieto levisi ja kello 7 illalla oli Hevossaaren edustalla (Rommakon jäällä?) suuri joukko innostunutta yleisöä ja valiojoukko hiihtäjiä. HWC, itse yksi hiihtäjistä, ylittää itsensä runollisessa lennokuudessa tuota huhtikuista iltaa kuvatessaan. Me oululaiset tiedämme, miltä huhtikuinen ilta joskus talven vielä viipyessä luonamme voi "maistua". Rata oli 4 km, ja se oli mitattu Hevossaaren luota Varjakan suuntaan. Mutkin se siis oli 8 km.

Lisäksi oli lähtöpaikalta Pikiisaareen päin mitattu kilometrin latu (Hartaanselän suuntaan kai), niin että vielä senkin hiihtäneille kertyi siis yht. 10 km.

Kilpailuselostuksesta ilmenee lisäksi, miten urheilijat tuohon aikaan olivat järjestäytyneet. Näin: "Lähtöviivalle asetui Suomen Lyseoitten Urheilijain 5 edustajaa sekä sitäpaitsi lyseolaiset Sulo Gråsten, Väinö Höllfors ja Aarne Hohenthal, viimeksimainittu myös IFK:n edustajana. Erikseen ja yksinään hiihti Kalle Dahlström, IKF:n edustajana." Louhen julkaisemista lopputuloksista, (Louhi 18. 4. 1901) ilmenee, että Suomen Lyseoitten Urheilijain edustajat olivat Oulun osaston (selostuksessa puhutaan nyt Suomen lyseoiden Urheiluyhdistyksestä) jäseniä ja että Hohenthalin lisäksi olivat mukana Axel von Schantz, Armas Herva, H. W. Claudelin ja R(afael?) Engelberg. Yleisen kilpailun, johon kuului "kymppi" järjesti Oulun piirin Urheiluyhdistys Toverit. (Oliko nyt Toverit = lyseolaisurheilijain Oulun osasto?)

Niin kuin jo Louhessa mainitaan, keli oli mainio ja tulokset sen mukaiset. Dahlström hiihti "kympin" 27 min, 15 sekunnissa, mistä Louhi sanoo, että "tulos on huomattavasti parempi kaikkia tähän asti saavutettuja tunnettuja tuloksia hiihdon alalla." Lentokeli, kertakaikkiaan. HWC kertoo, että tuskin koko matkalla käytettiin "vuorotyöntä",... molemmilla käsillä työnnettiin yhtä aikaa, polvia notkistaen... Selaisessa vauhdissa oli jo tekemistä pystyssä pysymisessäkin. Erikoisesti siinä kuuluvat tulleet oikeuksiinsa Gråstenin (sittemmin Aki Hevonpäänä tunnettu painija) käsivoimat. Myös Kalle oli, sanoo HWC kilpatoveristaan, täydellinen atleetti ja seudun väkevimpiä

Merikosken Kalle

miehiä. Kauppakoululaisesta Kallesta ja lyseolaisesta v. Schantzista HWC sanoo, että tuskin voitiin enemmän harjoitella hiihtoa kuin nämä kaksi vuodesta vuoteen.

Lentokelillä, suven jälkeen jäätyneellä ladulla tehtiin siis urheilun historiaa. Kallea puhuteltiin lopun ikäänsä maailmanmestariksi, ja kun viimeksi selailin urheilukalenteria — aikaa siitä tosin on jonkin verran kulunut —, siellä oli "kympin" maailmanennätys Kalle Dahlström-Merikosken nimissä. Ei sitä Kalle itsekään unohtanut.

Minä muistan urheilukaupias Merikosken punakkana tukevana pappana, jonka vartalo ei ensi hätään tuonut mieleen pikahiihdon maailmanennätysmiestä, mutta aika aikaa kutakin. HWC muisti hänet atleettina.

Kerrottu on oikeastaan voimut olla mahdollista vain Oulussa, jossa kilpahiihdolla ja nimenomaan tasamaa- ja jäähiihdolla jo vuosisadan vaihteessa oli vanhat perinteet. Kun itse kuulun keväisen jäähiihdon nautiskelijoihin — se on, kuulkaa, epäilijät, aivan omalaatuinen elämyksensä —, vain hyvin kuvitella tuon maailmanennätysillan sään, maiseman ja tunnelmat.